

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัย เลียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์และการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็น มีระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และ เชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยงานวิจัยชิ้นนี้ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นจากเลียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์
 2. สถานการณ์ปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาของเลียงบรรยายภาพในโทรทัศน์ในประเทศไทย
- โดยทั้ง 2 ส่วน มีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 1: การวิจัยการรับรู้เลียงบรรยายภาพ

1.1 ผู้พิการทางการมองเห็นตามอดแต่กำเนิด

เพื่อศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตามอดแต่กำเนิด ที่มีความแตกต่างทางประสบการณ์และความต้องการในเลียงบรรยายภาพจากกลุ่มอื่นๆ โดยงานวิจัยส่วนนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) One Group Pretest Posttest Design โดยกำหนดให้กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบตามอดแต่กำเนิด จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน ได้รับชมละครโทรทัศน์เรื่องบางระจันหนึ่งตอน ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว โดยมีการลงเลียงบรรยายภาพ 2 รูปแบบ คือ

1.1.1 ละครโทรทัศน์ที่มีเลียงบรรยายภาพแบบไม่ตีความแต่เข้ารหัสภาพ

1.1.2 ละครโทรทัศน์ที่มีเลียงบรรยายภาพแบบตีความและเข้ารหัสภาพ

โดยกำหนดให้มีการเก็บข้อมูลแบบ Pretest ก่อนรับชมละครโทรทัศน์ ด้วยระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม และเก็บข้อมูล Posttest หลังรับชมละครโทรทัศน์ด้วยระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามและจากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1.2 ผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง และสายตาดำเนินราง

โดยงานวิจัยส่วนนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกำหนดให้กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง และผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาดำเนินราง ลักษณะความพิการละ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ได้รับชมตอนหนึ่งของละครโทรทัศน์เรื่องบางระจัน ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 2 รูปแบบ คือ

1.2.1 ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบไม่ตีความแต่เข้ารหัสภาพ

1.2.2 ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบตีความและเข้ารหัสภาพ

โดยกำหนดให้มีการเก็บข้อมูลแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) หลังจากการรับชมละครโทรทัศน์เสร็จสิ้นลง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น

2.1 ประชากรผู้พิการทางการมองเห็น

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้พิการทางการมองเห็นทั้งสิ้น 172,668 ราย (ข้อมูลถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2559) (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2559) โดยมีการจำแนกตามสาเหตุความพิการได้เป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

2.1.1 กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด

2.1.2 กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดเมื่อภายหลัง (ตั้งแต่อายุ 2 ปีขึ้นไป)

และ

2.1.3 กลุ่มผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาดำเนินราง

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเริ่มต้นจากการเปิดรับ และติดต่ออาสาสมัครเพื่อเข้าร่วมงานวิจัยด้วยช่องทางต่อไปนี้

- ประชาสัมพันธ์ข้อความเปิดรับอาสาสมัครในสื่อออนไลน์ของสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ได้แก่ เฟซบุ๊ก 1414 และในสื่อออนไลน์อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับบริการเสียงบรรยายภาพ
- ประชาสัมพันธ์โดยส่งข้อความเสียงผ่านไปยังคลื่นวิทยุ TAB Radio สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น

- ติดต่อเพื่อขอฐานข้อมูลของผู้พิการทางการมองเห็นที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสถาบันคนตาบอดแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา และติดต่อไปยังหมายเลขโทรศัพท์ที่ผู้เข้าร่วมได้ลงทะเบียนไว้

- สร้างแบบฟอร์มอัตโนมัติออนไลน์ (Google Doc) เพื่อรับสมัครอาสาสมัคร ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่มีแบบสอบถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้น

- ผู้วิจัยใช้การสอบถามข้อมูลแบบ Snowball Sampling ทั้งจากการสอบถามหมายเลขโทรศัพท์ของผู้พิการทางการมองเห็นคนอื่นๆที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจากผู้พิการทางการมองเห็นคนหนึ่ง และการกระจายแบบฟอร์มอัตโนมัติออนไลน์

- ประชาสัมพันธ์ช่องทางการติดต่อ ทั้งหมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลล์ สำหรับผู้พิการทางการมองเห็นที่สนใจเข้าร่วมงานวิจัย

- ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อคัดกรอง (Screening Questions) กลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้น โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากร ได้แก่ อายุ การศึกษาสูงสุด ภูมิลำเนา ลักษณะความพิการทางการมองเห็น เป็นต้น ข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ ช่องทางในการรับชมรายการโทรทัศน์ ประเภทรายการโทรทัศน์ที่มีการรับชมเป็นประจำ และ ประสิทธิภาพการรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพโดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามดังกล่าวเพื่ออ่านข้อคำถามให้ผู้พิการทางการมองเห็นตอบทางโทรศัพท์ และใช้เพื่อส่งทางอีเมลล์

- ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็น Heavy User ในการรับชมรายการโทรทัศน์ เพื่อเข้าร่วมการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีข้อมูลสอดคล้องตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่สะดวกเดินทางมายังสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยได้

- (2) เคยมีประสบการณ์การเปิดรับสื่อเสียงบรรยายภาพมาก่อน

- (3) มีพฤติกรรมเปิดรับชมโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน หรือมีการติดตามรายการโทรทัศน์ตั้งแต่ 3 รายการขึ้นไป โดยอย่างน้อย 1 ใน 3 รายการนั้น จะต้องเป็นรายการประเภทละครโทรทัศน์

จากการเปิดรับและติดต่ออาสาสมัครตั้งแต่วันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2560 ได้ข้อมูลอาสาสมัครทั้งสิ้น 170 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาคัดกรองตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เพื่อคัดเลือกโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามจำนวนดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นตาบอดแต่กำเนิด จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน รวมเป็น 40 คน(และคัดเลือกเพื่อการสนทนากลุ่มจำนวน 8คนจากทั้ง 2 กลุ่ม)

(2) กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นตามอดภายหลัง จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน รวมเป็น 12คน

(3) กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาสั้นจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน รวมเป็น 12คน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกให้แต่ละกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและพฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์ใกล้เคียงกันให้ได้มากที่สุดในการสนทนากลุ่ม

3. เครื่องมือในการวิจัย

1) ละครโทรทัศน์เรื่องบางระจัน 1 ตอน ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญแล้วโดยจัดทำเป็น 2 รูปแบบ คือ (1) ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ (2) ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความ โดยกำหนดให้บทบรรยายภาพทั้งหมดเกิดจากการเขียนบทของผู้วิจัย เพื่อป้องกันความแตกต่างของรูปแบบบทบรรยาย และกำหนดให้บทบรรยายภาพจะต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างบทบรรยายภาพในสื่อโทรทัศน์ก่อนที่จะทำไปใช้ในการวิจัย

2) แบบคำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล Pretest และ Posttest

3) แบบประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ

ผู้วิจัยเลือกละครโทรทัศน์ที่ได้รับรางวัลกำกับภาพยอดเยี่ยม จากการประกาศรางวัลนาฏราช พ.ศ. 2559 ได้แก่ภาพยนตร์เรื่องบางระจัน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2559 โดยเลือกละครโทรทัศน์ 1 ตอน โดยกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านเสียงบรรยายภาพ 2 ท่านเป็นผู้คัดเลือกและนำตอนที่มีการคัดเลือกตรงกันเพื่อจัดทำเป็นละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพทั้งแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ และแบบเข้ารหัสภาพและตีความ โดยผู้วิจัยมีการสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพเพื่อเป็นเครื่องมือวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เมื่อเลือกละครโทรทัศน์ได้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการรับชมละครเรื่อง บางระจัน ทั้งหมด 18 ตอน จากนั้นทำการคัดเลือกเบื้องต้น โดยพิจารณาถึงหลักการของการสร้างเสียงบรรยายภาพ คือ การมีช่องว่างของเสียงที่เหมาะสมต่อการให้เสียงบรรยายภาพ และในขณะเดียวกันละครตอนดังกล่าวจะต้องมีการเข้ารหัสภาพ ทั้งจากการถ่ายทำ (The Planning Codes) และจากการร้อย

เรียงภาพ (Syntactic Codes) อยู่ด้วย นอกจากนี้การเข้ารหัสภาพที่เกิดขึ้นทั้งหมด จะต้องมีการให้ความหมายใน 4 ลักษณะ คือ ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) ความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) และ สุนทรีภาพ (Aesthetics)

หลังจากนั้น ผู้วิจัยส่งละครเรื่อง บางระจัน ที่ผ่านการคัดกรองเบื้องต้นจากผู้วิจัยจำนวนทั้งสิ้น 7 ตอน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพจำนวน 2 ท่าน โดยกำหนดให้ทั้ง 2 ท่าน สามารถเลือกได้ท่านละ 3 ตอนที่เหมาะสมต่อการนำมาผลิตเป็นเครื่องมือวิจัย และผู้วิจัยจะนำละครตอนที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่านเลือกตรงกัน มาจัดทำบทบรรยายภาพต่อไป ตามขั้นตอน คือ

1. การจัดทำบทบรรยายภาพ

1.1 การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์

ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการรับชมละครโทรทัศน์ เรื่องบางระจัน ในตอนดังกล่าว เพื่อทำการวิเคราะห์ช่องว่างของเสียง (Sound Gaps) ที่มีอยู่ในละคร โดยหากพิจารณาตามหลักการของการสร้างเสียงบรรยายภาพแล้ว พบว่า ลักษณะของช่องว่างของเสียงที่เหมาะสมต่อการใส่เสียงบรรยายภาพคือ ส่วนของเสียงที่ไม่ทับกับบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง และไม่ทับกับเสียงประกอบ หรือ Sound Effect ในเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และแจกแจงตำแหน่งของช่องว่างของเสียง ตลอดจนวิเคราะห์ลักษณะเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ และบันทึกในลักษณะของช่วงเวลาพร้อมให้รหัสแทนลักษณะเสียงแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

DI แทน ลักษณะของเสียงที่เป็นบทสนทนา (Dialog)

MU แทน ลักษณะของเสียงดนตรีสำคัญที่ปรากฏในเรื่อง (Music)

SFX แทน ลักษณะของเสียงประกอบที่ปรากฏในเรื่อง (Sound Effect)

SI แทน ลักษณะของเสียงเงียบ สำหรับเน้นจากสำคัญ หรือเน้นอารมณ์ (Silence)

นอกจากลักษณะเสียงแบบต่างๆ ที่ปรากฏแล้ว ผู้วิจัยทำการแจกแจงวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในฉากต่างๆ ระยะเวลาของแต่ละฉาก จากจุดเวลาหนึ่งถึงจุดเวลาหนึ่ง (Time Code) เพื่อนำไปเขียนบทบรรยายภาพต่อไป โดยผู้วิจัยระบุข้อมูลทั้งหมดไว้ในรูปแบบตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์เพื่อการเขียนบทบรรยายภาพ

ช่วงเวลาของฉาก	เนื้อหา/ภาพของฉาก	เสียงในฉาก	Sound Gap
0.00 - 0.04	ภาพมุมสูง สุดตา ทุ่งหญ้าสีเขียว Text: แขวงวิเศษไชยชาญ เมืองอ่างทอง Fade to next	Di 0.01 - 0.04	1
0.04 - 0.10	ทุ่งรวงข้าว Pan left, Fade to next WEV ตันตาลสูงยื่นต้นเรียงกัน Fade	Di 0.04 - 0.10	
0.10 - 0.15	Next ชายหญิงนั่งพนมมือล้อมเสาไม้กลาง	Di 0.10 - 0.15	
0.15 - 0.21	ลานโล่ง	Di 0.15 - 0.21	
0.21 - 0.30	LS ชาวบ้านชายหญิงนั่งล้อมเสาไม้ Text: พิธีขวัญลาน Fade to Next	Di 0.21 - 0.25 Di 0.26 - 0.30	1
0.30 - 0.38	CU รวงข้าว Pan left Fade to Next	Di 0.30 - 0.34	4
0.38 - 0.46	Slow ทหารอังวะควมม้ามตามคันทนา Fade to Black	SFX 0.38 - 0.39	7
0.46 - 0.52	BEW ทหารอังวะควมม้ามตามมาต่อๆ กัน ตีโล่งที่หัวมุมคันทนา	Di 0.50 - 0.52	4

ทั้งนี้ ช่องว่างของเสียง หรือ Sound Gap ที่เกิดขึ้น จะเกิดขึ้นในหน่วยวินาที และเกิดจากช่วงเวลาที่เกิดเสียงต่าง ทั้ง DI หรือ SFX เมื่อหักลบออกจากช่วงเวลาของฉาก (ในสคริปต์ซ้ายสุด) แล้ว จะได้เป็นช่วงเวลา Sound Gap ที่สามารถใส่เสียงเพื่อบรรยายภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ต่อไป โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญในเรื่อง Planning Codes และ Syntactic Codes ด้วย จึงมีการระบุลักษณะการเกิดขึ้นและการร้อยเรียงของภาพดังกล่าว อยู่ในส่วนของ เนื้อหา/ภาพ ที่ปรากฏในเรื่อง

1.2 การเขียนบทบรรยายภาพ

เมื่อได้ระยะเวลาของ Sound Gap ออกมาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเขียนบทบรรยายภาพ เพื่อให้พอดีหรือน้อยกว่าระยะเวลาที่ปรากฏในช่วง Sound Gap ดังกล่าว โดยผู้วิจัยต้องทำการเลือกใช้คำให้มีความกระชับ รัดกุม แต่ในขณะเดียวกันต้องบรรยายภาพที่เกิดขึ้นให้ชัดเจนที่สุด ทั้งนี้ ในการเขียนบทบรรยายภาพ ผู้วิจัยทดลองอ่านบทบรรยายนั้นและทดลองจับเวลาตามที่เกิดขึ้นใน Sound Gap แต่ละช่วงด้วย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถปรับเปลี่ยนคำ หรือปรับเปลี่ยนความยาวของประโยค ให้เหมาะสมกับแต่ละช่วง Sound Gap โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยทำการเขียนบทบรรยายภาพใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1) บทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ

ผู้วิจัยเขียนบทบรรยายภาพ โดยมีการกล่าวถึงลักษณะของภาพที่ปรากฏทั้งภาพที่เกิดขึ้นจากกล้อง (Planning Codes) เช่น ภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ ภาพไกล ภาพใกล้ ภาพเคลื่อนที่ไปทางซ้าย-ขวา และลักษณะภาพที่เกิดขึ้นจากการร้อยเรียงภาพ (Syntactic Codes) เช่น ภาพ เฟดลงเป็นสีดำ ภาพเบลอเข้าหาอีกภาพหนึ่ง ภาพช้า (Slow Motion) ภาพตัด (Cut) เป็นต้น แต่ไม่ได้มีการเขียนบทบรรยายที่ใช้การตีความของผู้วิจัยเป็นตัวตั้ง กล่าวคือ บทบรรยายในลักษณะนี้ ผู้วิจัยเขียนขึ้นโดยบรรยายลักษณะภาพที่ปรากฏอย่างตรงไปตรงมาทั้งหมด

2) บทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและตีความ

ผู้วิจัยเขียนบทบรรยายภาพ โดยกล่าวถึงลักษณะของภาพที่ปรากฏทั้งภาพที่เกิดขึ้นจากกล้อง และภาพที่เกิดขึ้นจากการร้อยเรียงภาพ ในลักษณะเดียวกับบทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ แต่ในลักษณะที่มีการตีความนี้ ผู้วิจัยพบว่า ในบทบรรยายภาพสำหรับละครโทรทัศน์นั้น สามารถมีลักษณะของการตีความได้ 3 ประเภท คือ

(1) ส่วนของลักษณะที่ปรากฏของตัวละคร

ผู้วิจัยได้นำเสนอตีความในเชิงคุณภาพ เช่น สวย หล่อ รูปร่างสันทัด ชาวบ้าน ทหาร จากลักษณะตัวละครที่ปรากฏขึ้นในฉากต่างๆ ในละครโทรทัศน์

(2) การแสดงออกของตัวละคร (กริยา และ อารมณ์ความรู้สึก)

ผู้วิจัยได้นำเสนอการตีความในเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น จากการแสดงออกทางใบหน้าของตัวละคร เช่น เขียนบทบรรยายภาพว่า “สีหน้ามุ่งมั่น” จากลักษณะการแสดงออกทางใบหน้า คือ การขมวดคิ้ว หรีด่าจ้องตรงไปข้างหน้า กัดฟันแน่น เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอการตีความ และสรุปความจากกริยาที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ เช่น การเขียนบทบรรยายภาพว่า “หมดลมหายใจ” หรือ “ศพนอนตาย” จาก

ลักษณะอาการแน่นิ่ง ของตัวละครในเรื่อง หรือเขียนบทบรรยายภาพว่า “เข้ารุกรานพวกชาวบ้าน” จากลักษณะอาการของพวกพม่าที่วิ่งเข้าหาพวกชาวบ้าน เป็นต้น

(3) ส่วนของลักษณะของภาพที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้นำเสนอการตีความจากการเกิดขึ้นของภาพและการร้อยเรียงภาพ เช่น เขียนบทบรรยายภาพว่า “ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย แทนสายตาของทัพ” จากลักษณะภาพแบบ Pan Left หรือ “ภาพตัด ณ ขณะนั้น ที่ลานชาวบ้าน” จากลักษณะภาพแบบการตัดภาพ (Cut) เป็นต้น

ทั้งนี้ บทบรรยายภาพทั้ง 2 ลักษณะ ยังคงอยู่ในกรอบของ Sound Gap เดียวกัน จากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ไว้แต่ตอนต้น และในแต่ละบทบรรยาย ผู้วิจัยได้ทำการระบุจุดเวลาสำหรับเริ่มบรรยายไว้ด้วย เพื่อสร้างความสะดวกในขั้นตอนการบันทึกเสียงต่อไป

ตารางที่ 3.2 แสดงการเขียนบทบรรยายภาพจากการวิเคราะห์ช่องว่างทางเสียง

เสียงในฉาก	Sound Gap	บทบรรยายภาพ
Di 0.01 - 0.04	1	(0.00) ตัวอักษร แขวงวิเศษไชยชาญ เมืองอ่างทอง
Di 0.04 - 0.10		
Di 0.10 - 0.15		
Di 0.15 - 0.21		
Di 0.21 - 0.25	1	(0.25) ตัวอักษร พิษณุโลก
Di 0.26 - 0.30		(0.34) ภาพกว้างชายหญิงนั่งพนมมือล้อมเสาไม้ที่ลาน
Di 0.30 - 0.34	4	โล่ง
		ภาพใกล้ เม็ดข้าวเหลืองเต่งเต็มรวง
SFX 0.38 - 0.39	7	(0.40) ภาพซ้ำ กลุ่มชายชุดดำสวมหมวกปีกสีดำ ควมมามาตามคันทนา มือขวาจับธงดำดำมขาวสะบัด

2. การบันทึกเสียงและการรวมเสียงบรรยายเข้ากับละครโทรทัศน์

2.1 การบันทึกเสียงบทบรรยายภาพ

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงแยกทีละประโยคของบทบรรยายภาพ และแยกทำการบันทึกทีละไฟล์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ถึงแม้จะมีการทดลองจับเวลาและปรับแต่งประโยคเบื้องต้นในช่วงการเขียนบทบรรยายภาพแล้ว การบันทึกเสียงจริง ก็ยังคงต้องมีการปรับแต่งบทบรรยายเพื่อให้มีความกระชับ และสอดคล้องกับเสียงในละครโทรทัศน์อีกครั้งหนึ่ง โดยผู้วิจัยพบว่า ในการอ่านบทบรรยายภาพด้วยความเร็วปกติ จะสามารถบรรยายได้ 5 พยางค์ ในความยาวของ Sound Gap 1 วินาที ซึ่งต่อมา ผู้วิจัยได้ใช้หลักประเมินจำนวนคำต่อวินาทีดังกล่าว ในการประเมินการเขียนบทบรรยายภาพเบื้องต้น ก่อนนำไปบันทึกเสียงจริง

2.2 การรวมเสียงบรรยายภาพเข้ากับละครโทรทัศน์

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการบรรยายเสียง ครบทุกบทบรรยายภาพแล้ว จากนั้นผู้วิจัยทำการรวมไฟล์เสียงบรรยายภาพเข้ากับละครโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยทำการวางเสียงบรรยายภาพแต่ละช่วง ตามตำแหน่งของเวลาที่ได้ระบุไว้ และปรับระดับของเสียงบรรยายภาพให้มีระดับเสียงใกล้เคียงกับระดับเสียงของละครโทรทัศน์ต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ในบางกรณี ผู้เขียนบทบรรยายภาพอาจมีความจำเป็นที่จะต้องทำการบรรยายทับไปกับเสียงสนทนาบางส่วนในเรื่อง (ในที่นี้ คือ การร้องรำทำเพลงของชาวบ้าน) สำหรับกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการลดระดับเสียงของละครโทรทัศน์ลงเล็กน้อย ก่อนที่จะนำบทบรรยายภาพไปวางในตำแหน่งดังกล่าว

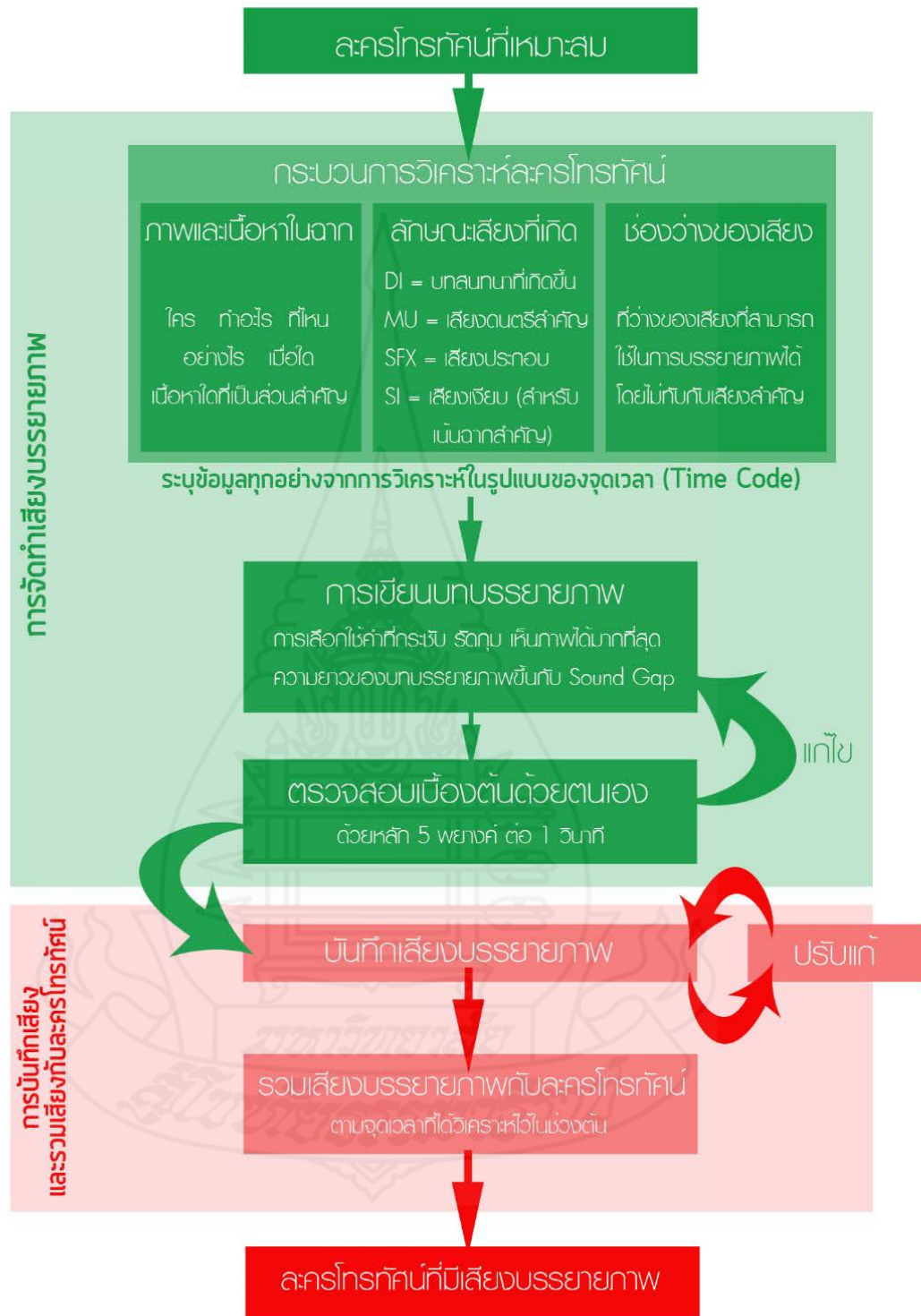
เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกไฟล์ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพออกมาในรูปแบบของไฟล์ภาพยนตร์ (.mp4) สำหรับใช้เล่นจากเครื่องคอมพิวเตอร์ ขนาดพกพาในการวิจัยเพื่อทดสอบการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นต่อไป

กล่าวโดยสรุป ในการสร้างเสียงบรรยายภาพนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ (1) ขั้นตอนการเขียนบทบรรยายภาพ ที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์ Sound Gap และการเลือกใช้คำเพื่อให้สอดคล้องกับ Sound Gap ต่างที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า เนื่องจากละครโทรทัศน์ตอนที่มีการคัดเลือกมาเป็นเครื่องมือในการวิจัย เป็นตอนที่มีการรบกันระหว่างชาวบ้าน และทหารพม่า ทำให้ Sound Gap ที่เกิดขึ้นมีค่อนข้างน้อยและสั้น จึงทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องละทิ้งข้อมูลบางส่วนออกไป ในขณะที่เดียวกันต้องมีการใช้คำที่สั้น กระชับ แต่ครอบคลุมความหมาย และลักษณะภาพที่ปรากฏให้ได้มากที่สุด และในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเบื้องต้นระหว่างบทบรรยายภาพและระยะเวลาที่มีจาก Sound Gap โดยการทดลองอ่านบทบรรยายภาพแบบจับเวลา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีการแก้ไขหรือปรับแต่งประโยคได้ในเบื้องต้น ซึ่งในส่วนของการ

วิเคราะห์และเขียนบทบรรยายภาพนี้เป็นส่วนที่ต้องอาศัยทักษะของบุคคลมากกว่าการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย

ในส่วน (2) ขั้นตอนการบันทึกเสียงบรรยายภาพและการรวมเสียงบรรยายภาพเข้ากับละครโทรทัศน์ เป็นการสร้างเสียงบรรยายภาพในส่วนต่อเนื่องจากการเขียนบทบรรยายภาพ หากการเขียนบทบรรยายภาพมีการให้รายละเอียดในเรื่องจุดเวลาไว้อยู่แล้ว จะส่งผลให้การดำเนินการในส่วนนี้เป็นไปได้ง่ายมากขึ้น เนื่องจากในส่วนที่ 2 นี้ เป็นกระบวนการที่อาศัยเทคโนโลยีเป็นหลัก ทั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการบันทึกเสียง ปรับแต่งเสียง และการวางเสียงลงในตำแหน่งที่ได้ทำการวิเคราะห์ไว้แล้วในขั้นตอนการเขียนบทบรรยายภาพอีกด้วย โดยผู้วิจัยทำการปรับระดับเสียงบทบรรยายภาพให้มีความดังใกล้เคียงกับเสียงในละครโทรทัศน์ต้นฉบับ โดยขั้นตอนการสร้างเสียงบรรยายภาพ สามารถสรุปได้เป็นภาพที่ 3.1 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงลำดับขั้นตอนของการสร้างบทบรรยายภาพในละครโทรทัศน์

ในการสร้างละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ จะมีการใช้เวลาที่ค่อนข้างมากในการวิเคราะห์ Sound Gap ที่อยู่ในละคร เนื่องจากการวิเคราะห์ Sound Gap นี้ จะเป็นการวิเคราะห์ที่ค่อนข้างละเอียด เพื่อนำช่วงเวลาที่ได้ไปเขียนบทบรรยายภาพที่สอดคล้องกับระยะเวลาที่สามารถให้เสียงบรรยายได้ รวมเมื่อเปรียบเทียบกับขั้นตอนการลงเสียงบรรยายภาพ และการรวมเสียงบรรยายภาพเข้ากับละครโทรทัศน์ พบว่า ขั้นตอนการเขียนบทบรรยายภาพ ใช้เวลาค่อนข้างนานกว่ามาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้วิจัยเลือกละครโทรทัศน์เรื่อง บางระจัน เป็นเครื่องมือวิจัย ทำให้ในฉากที่เป็นการสู้รบกันระหว่างไทยและพม่า นั้น มี Sound Gap ที่ค่อนข้างสั้น และน้อย จึงต้องใช้เวลาในการเลือกคำที่จะมาเป็นบทบรรยายภาพให้ได้ความหมายมากที่สุด รวมถึงในกระบวนการเขียนบทบรรยายภาพดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ทักษะของบุคคลมากกว่าการใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการ ระยะเวลาในการสร้างเสียงบรรยายภาพส่วนใหญ่จึงอยู่ที่ขั้นตอนการจัดทำบทบรรยายภาพ มากกว่าการบันทึกเสียงและการรวมเสียงเข้ากับละครโทรทัศน์

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หนึ่งเพื่อทดสอบการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็น ต่อการบรรยายลักษณะภาพที่เกิดขึ้น และรวมถึงการให้ข้อมูลเชิงการตีความและสรุปความในบทบรรยายภาพ ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำบทบรรยายภาพขึ้นใน 2 ลักษณะ คือ บทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ และบทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัสภาพและตีความ โดยทั้ง 2 ลักษณะ มีจุดร่วมและจุดต่างดังต่อไปนี้

1. บทบรรยายภาพทั้ง 2 มีการบรรยายถึงลักษณะภาพที่เกิดขึ้น ทั้งจากกล้อง (Planning Codes) เช่น มุมภาพ การเคลื่อนที่ของภาพ และจากการร้อยเรียงภาพ (Syntactic Codes) เช่น การตัดภาพ การเฟดภาพ การทำภาพซ้ำ เป็นต้น โดยคำศัพท์ที่กล่าวถึงลักษณะภาพ จะใช้เป็นภาษาไทยทั้งหมด (ยกเว้นการเฟดภาพ)

2. บทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัสภาพแต่ไม่ตีความ จะทำการบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในภาพของละครโทรทัศน์อย่างเป็นวัตถุวิสัยเท่านั้น โดยไม่มีการตีความ หรือสรุปความจากผู้วิจัย

3. บทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัสภาพและตีความ จะทำการบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในภาพของละครโทรทัศน์ ประกอบกับการนำเสนอความคิด การตีความ และการสรุปความ ที่ผู้วิจัยพบจากการเขียนบทบรรยายภาพทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) การตีความลักษณะที่ปรากฏของตัวละคร (2) การตีความอารมณ์ความรู้สึกและกริยาของตัวละคร และ (3) การตีความลักษณะของภาพและการร้อยเรียงภาพที่เกิดขึ้น ที่จะระบุไว้ในบทบรรยายภาพด้วย

ลักษณะบทบรรยายภาพทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำบทบรรยายภาพส่วนหนึ่ง จากละครในฉากเดียวกัน มาเพื่อเปรียบเทียบกันได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงการเปรียบเทียบบทบรรยายภาพบางส่วน จากแบบที่มีการเข้ารหัสภาพ
แต่ไม่ตีความ และแบบที่มีการเข้ารหัสภาพและมีการตีความ

ข้อเปรียบเทียบ	บทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัส ภาพแต่ไม่ตีความ	บทบรรยายภาพที่มีการเข้ารหัสภาพ และตีความ
ลักษณะที่ปรากฏ ของตัวละคร	...บนหลังม้า ชายสวมเสื้อแขน สั้นสีเขียวเข้ม กางเกงขาสั้นสีน้ำ เงิน ผีวเนียนขาวเหลือง ผมเสย ไปด้านหลัง สะพายดาบสองเล่ม คิ้วเข้ม ขมวดคิ้ว กัดฟัน มองตรง ไปเบื้องหน้า.....	...บนหลังม้า ชายสวมเสื้อแขนสั้นสี เขียวเข้ม กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน ผีว เนียนขาวเหลือง ผมเสยไปด้านหลัง สะพายดาบสองเล่ม หน้าตาหล่อ สี หน้ามุ่งมั่น มองตรงไปเบื้องหน้า.....
อารมณ์ความรู้สึก และกริยาของตัว ละคร	ภาพใกล้ ใบหน้าของทัพจ้อง ตรงไปข้างหน้า คิ้วขมวด ลงจาก หลังม้าเอามือตบที่คอม้าเบาๆ....	ภาพใกล้ ใบหน้าของทัพจ้องตรง ไป สีหน้าสงสัย ลงจากหลังม้าเอามือ ตบที่คอม้าเบาๆ....
	ภาพด้านข้าง ทัพบนหลังม้า คิ้วขมวด มองตรงไปข้างหน้า....	ภาพด้านข้าง ทัพบนหลังม้า สีหน้า มุ่งมั่น มองตรงไปข้างหน้า....
	ภาพมุมสูง ร่างชาวบ้านชาย หญิงนอนแน่นิ่งอยู่รอบเสาไม้....	ภาพมุมสูง ศพชาวบ้านนอนตาย เกลื่อน อยู่รอบเสาไม้
	ภาพขึ้นมุมสูง ตั้งชั้กับขาบ ขึ้นมาบนเรือน ยืนหน้าจวงและ จันทร์ จวงตาเบิกโพลง....	ภาพขึ้นมุมสูง ตั้งชั้กับขาบ ประจันหน้าจวงและจันทร์ จวงตกใจ
ลักษณะภาพและ การร้อยเรียงภาพที่ เกิดขึ้น	ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย ร่างแน่นิ่งของชาวบ้าน นอนคว่ำ หงายเกลื่อนพื้น...	ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย แทน สายตาของทัพ ศพชาวบ้านนอนเก ลื่อนพื้น....
	ภาพเคลื่อนที่เข้าหายอดเสาไม้ นั้น มีรวงข้าวผูกไว้....	 ทัพมองเห็นยอดเสาไม้ มีรวงข้าว ผูกไว้....

โดยบทบรรยายภาพทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าว จะมีการนำไปทดสอบการรับรู้จากกลุ่ม
ตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 กลุ่ม ต่อไป

2) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล Pretest และ Posttest

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยสร้างและดัดแปลงมาจากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด (Closed – Ended Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งของคำถามในแบบสอบถาม จะเป็นการนำทบทวนภาพเพื่อวัดผลระดับการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามสำหรับบทบรรยายแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ

ตารางที่ 3.4 แสดงส่วนของบทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่ดีความ ที่ใช้ในแบบสอบถาม

บทบรรยายภาพที่ใช้	รหัสภาพที่ต้องการวัด	การรับรู้ที่ต้องการวัด
ภาพครึ่งตัวทักขมวดคิ้วแน่น กำมือ หันเข้าหาเสาไม้กลางลาน // มองเฉียงขึ้นไป ด้านบน // ภาพเคลื่อนที่เข้าหายอดเสาไม้ นั้น มีรวงข้าวผูกไว้	ภาพครึ่งตัว	ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning)
ภาพกว้าง ชายหญิงนั่งพนมมือล้อมเสาไม้ เมื่อดข้าวเรียงเต็มวง	ภาพกว้าง	
ทัพ ชายร่างสันทัดควมม้าทะยานไป // ภาพตัด ที่ลาน พวกอั้งวะวิ่งเข้าหาพวกชาวบ้าน	ภาพตัด	
ภาพใกล้ ใบหน้าทัพจ้องตรงไปข้างหน้า ลงจากหลังม้า เอามือตบที่คอม้าเบาๆพลางจ้องออกไป // ภาพเคลื่อนที่เข้าไปทางซ้าย ร่วง	ภาพใกล้ ภาพเคลื่อนที่เข้าไปทางซ้าย (Pan)	ความหมายสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning)
ชาวบ้านแน่นิ่งนอนคว่ำหงายเกลื่อนพื้น		
ภาพมุมสูง ขบวนม้าชายชุดดำภาพมืดลงที่ลาน	ภาพมุมสูง ภาพมืดลง (Fade Black)	

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

บทบรรยายภาพที่ใช้	รหัสภาพที่ต้องการวัด	การรับรู้ที่ต้องการวัด
ภาพซ้ำ อังวะถึบลุงหัวล้านล้มหงาย // ภาพซ้ำ มุมต่ำ อังวะเงื้อมมือขึ้นเหนือหัว ภาพเฟดมืด// ภาพใกล้ ฉาดเลือดสีแดงเข้มสาดมาอาบรวงข้าวสีเหลืองทอง	ภาพซ้ำ ภาพเฟดเป็นสีดำ ภาพมุมต่ำ	
ภาพเคลื่อนไหวเข้าหาใบหน้าทัพ// ทัพจ้องตรง หายคนน้ำไหลออกจากตาอาบแค้น ดวงตาแข็งเกร็ง	ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าหา	
ภาพยกขึ้นมุมสูง สังข์กับขาบ ขึ้นมาบนเรือน	ภาพยกขึ้นมุมสูง (Crane Shot)	ความหมายเชิงอารมณ์ (Expression Meaning)
ร่างหญิงแน่นิ่ง มีเลือดที่มุมปาก // ทัพเขย่าร่างนั้น // ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าหา ใบหน้าทัพ ขมวดคิ้ว กัดฟัน // ภาพเบลอลงเข้าหาภาพมุมสูง ภาพซ้ำ ทัพซ่อนร่างหญิงผู้นั้น ถ้าวไปที่เสาไม้กลางลาน	ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าใกล้ ภาพมุมสูง ภาพเบลอลงเข้าหา ภาพซ้ำ	
ภาพซ้ำ ภาพด้านข้าง ทัพบนหลังม้า ขมวดคิ้วมองตรงไปข้างหน้า ควมม้าทะยานไป ที่เบื้องไกลมีควันสีดำพวยพุ่งขึ้นจากดิน	ภาพซ้ำ ภาพด้านข้าง	
ภาพมุมสูง ร่างชาวบ้านชายหญิงนอนแน่นิ่ง เคลื่อนอยู่รอบเสาไม้ เพียงควันขาวจางเข้ามาปกคลุม // ภาพเบลอลงเข้าหา ภาพมุมต่ำ ร่างชาวนอนหงายนิ่งแนบพื้น มีคราบเลือดมุมปาก // ภาพเบลอลงเข้าหา ภาพมุมต่ำ ร่างหญิงนอนหงายนิ่งหน้ากองฟางอาบเลือด	ภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ ภาพเบลอลงเข้าหา	สุนทรียภาพ (Aesthetics)
ภาพไกล ทัพควมม้าสีน้ำตาลไปตามคันนา และชะลอลง // ภาพมุมต่ำ เหนือยอดข้าว ทัพหยุดม้า	ภาพไกล ภาพมุมต่ำ	

โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 – คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ลักษณะความพิการทางการมองเห็น

ส่วนที่ 2 – คำถามเกี่ยวกับรหัสภาพที่ทำให้เกิดความเข้าใจ (Comprehension) จากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ (ความหมายโดยตรง และความหมายเชิงสัญลักษณ์)

ข้อที่ 1 จากบทบรรยายภาพ “ภาพครึ่งตัว ทักษะมัดคิ้วแน่น กำมือ หันเข้าหาเสาไม้กลางลาน // มองเฉียงขึ้นไปด้านบน // ภาพเคลื่อนที่เข้าหายอดเสาไม้นั้น มีรวงข้าวผูกไว้” มีผลต่อการคิดภาพของท่านอย่างไร

ข้อที่ 2 จากบทบรรยายภาพ “ภาพกว้าง ชายหญิงนั่งพนมมือล้อมเสาไม้ เมื่อดูข้าวเรียงเต็มรวง” มีผลต่อการคิดภาพของท่านอย่างไร

ข้อที่ 3 จากบทบรรยายภาพ “ทัพ ชายร่างสันทศควมม้าทะยานไป // ภาพตัดที่ลาน พวกอั้งวะวิ่งเข้าหาพวกชาวบ้าน” มีผลต่อการคิดของท่านอย่างไร

ข้อที่ 4 จากบทบรรยายภาพ “ภาพใกล้ ใบหน้าทัพจ้องตรงไปข้างหน้า ลงจากหลังม้า เอามือตบที่คอม้าเบาๆ พลาจ้องออกไป // ภาพเคลื่อนที่ซ้ายๆ ไปทางซ้าย ร่างชาวบ้านแน่นิ่งนอนคว่ำหงายเกลื่อนพื้น” มีผลต่อการเข้าใจเหตุการณ์ของท่านอย่างไร

ข้อที่ 5 จากบทบรรยายภาพ “ภาพมุมสูง ขบวนม้าชายชุดดำ ภาพมีดลง ที่ลาน” มีผลต่อการเข้าใจเหตุการณ์ของท่านอย่างไร

ข้อที่ 6 จากบทบรรยายภาพ “ภาพซ้ำ อั้งวะถีบลูกหัวล้านล้มหงาย // ภาพซ้ำ มุมต่ำ อั้งวะเงื้อมดาบขึ้นเหนือหัว ภาพเฟดมืด // ภาพใกล้ ฉาดเลือดสีแดงเข้มสาดมาอาบรวงข้าวสีเหลืองทอง” มีผลต่อการเข้าใจเหตุการณ์ของท่านอย่างไร

ส่วนที่ 3 – คำถามเกี่ยวกับรหัสภาพที่ทำให้เกิดความบันเทิง (Enjoyment) จากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ (ความหมายเชิงอารมณ์ และสุนทรียภาพ)

ข้อที่ 7 จากบทบรรยายภาพ “ภาพเคลื่อนเข้าหาใบหน้าที่ทัพ // ทัพจ้องตรง หยาดน้ำไหลออกจากตาอบแฉก ดวงตาแข็งเกร็ง” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 8 จากบทบรรยายภาพ “ภาพยกขึ้นมุมสูง ดังค์กับขาบ ขึ้นมาบนเรือน” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 9 จากบทบรรยายภาพ “ร่างหญิงแน่นิ่ง มีเลือดที่มุมปาก // ทักเขย่ำร่างนั้น // ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าใกล้ ใบหน้าทัก ขมวดคิ้ว กัดฟัน // ภาพเบลอลงเข้าหาภาพมุมสูง ภาพช้า ทักเขย่ำร่างหญิงผู้นั้น ก้าวไปที่เสาไม้กลางลาน” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 10 จากบทบรรยายภาพ “ภาพช้า ภาพด้านข้าง ทักบนหลังม้า ขมวดคิ้วมองตรงไปข้างหน้า ควมม้าทะยานไป ที่เบื้องไกลมีควันสีดำพวยพุ่งขึ้นจากดิน” มีผลต่อการรับรู้ อรรถรสจากภาพในความคิดของท่านอย่างไร

ข้อที่ 11 จากบทบรรยายภาพ “ภาพมุมสูง ร่างชาวบ้านชายหญิงนอนแน่นิ่งเคลื่อนไหว อยู่รอบลานเสาไม้ เพียงควันขาวจางเข้ามาปกคลุม // ภาพเบลอลงเข้าหา ภาพมุมต่ำ ร่างชายนอนหงาย นิ่งแนบพื้น มีกราบเลือดมุมปาก // ภาพเบลอลงเข้าหา ภาพมุมต่ำ ร่างหญิงนอนหงาย นิ่งหน้ากองฟาง อาบเลือด” มีผลต่อการรับรู้ อรรถรสจากภาพในความคิดของท่านอย่างไร

ข้อที่ 12 จากบทบรรยายภาพ “ภาพไกล ทักควมม้าสีน้ำตาลไปตามคันนา และ ชะลอลง // ภาพมุมต่ำ เหนือยอดข้าว ทักหยุดม้า” มีผลต่อการรับรู้ อรรถรสจากภาพในความคิดของท่านอย่างไร

1.2 แบบสอบถามสำหรับบทบรรยายแบบเข้ารหัสภาพและมีการตีความ

ผู้วิจัยใช้บทบรรยายภาพในตอนเดียวกันกับบทบรรยายแบบเข้ารหัสภาพแต่ไม่มีการตีความ เพื่อนำมาทดสอบการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็นแต่ละกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 3.5 แสดงส่วนของบทบรรยายภาพแบบเข้ารหัสภาพและมีการตีความ ที่ใช้ในแบบสอบถาม

บทบรรยายภาพที่ใช้	รหัสภาพที่ต้องการวัด	การรับรู้ที่ต้องการวัด
ภาพครึ่งตัวทัก <u>สีหน้าเครียด</u> กำมือ หันหน้าเข้าหาเสาไม้กลางลาน มองขึ้นไป ด้านบน //	ภาพครึ่งตัวภาพเคลื่อนไหว(ที่เข้า)หา	ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning)
ภาพเบลอลงเข้าหาภาพมุมสูง ภาพช้า ทักเขย่ำร่างหญิงผู้นั้น ก้าวไปที่เสาไม้กลางลาน		
ภาพกว้าง <u>ชาวบ้านนั่งพนมมือล้อมเสา</u> <u>ไม้ เฝ้าข้าวเรียงเต็มรวง</u>	ภาพกว้าง	
ทัก ชายร่างสันทักควมม้าทะยานไป //		
ภาพตัด ที่ลาน พวกอั้งจะ <u>เข้รุกราน</u> พวก <u>ชาวบ้าน</u>	ภาพตัด	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

บทบรรยายภาพที่ใช้	รหัสภาพที่ต้องการวัด	การรับรู้ที่ต้องการวัด
ภาพใกล้ ใบหน้าทัพ <u>สีหน้าสงสัย</u> จ้อง เขม็งไปข้างหน้า ลงจากหลังม้า เอามือ คบที่คอม้าเบาๆ พลงจ้องออกไป // ภาพ <u>เคลื่อนไหวที่เข้าไปทางซ้ายแทนสายตาของ</u> <u>ทัพ</u> ชาวบ้านนอนเคลื่อนไหวพื้น	ภาพใกล้ ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าไป ทางซ้าย (Pan)	ความหมายสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning)
ภาพมุมสูง ขบวน <u>ทหารม้า</u> ชุดดำ ภาพมืด ลง ที่ลาน	ภาพมุมสูง ภาพมืดลง (Fade Black)	ความหมายสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning)
ภาพซ้ำ อังวะถีบถุงหัวล้านล้มหงาย // ภาพซ้ำ มุมต่ำ อังวะเงื้อมดาบขึ้นเหนือหัว <u>พื้นนับภาพมืด</u> // ภาพใกล้ ฉาดเลื้อยคสี แดงเข้มสาดมาอาบรวงข้าวสีเหลืองทอง	ภาพซ้ำ ภาพเฟดเป็นสีดำ ภาพมุมต่ำ	
ภาพเคลื่อนไหวเข้าหาใบหน้าทัพ // ทัพจ้อง ตรง ขมวดคิ้ว <u>ร้องไห้</u> ดวงตาแข็งเกร็ง	ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าหา	
ภาพยกขึ้น มุมสูง ตั้งขั้กับ ขา บ <u>ประจันหน้า</u> จวงและจันทร์	ภาพยกขึ้นมุมสูง (Crane Shot)	
ร่างหญิงแน่นิ่ง มีเลือดที่มุมปาก // ทัพ เขย่าร่างนั้น // ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าหา ใบหน้าทัพ <u>สีหน้าเสียใจ</u> // ภาพเบลอเข้าหา หาภาพมุมสูง ภาพซ้ำ ทัพซ้อนร่างหญิงผู้ นั้น ถ้าวไปที่เสาไม้กลางลาน	ภาพเคลื่อนไหวที่เข้าใกล้ ภาพมุมสูง ภาพเบลอเข้าหา ภาพซ้ำ	ความหมายเชิงอารมณ์ (Expression Meaning)
ภาพซ้ำ ภาพด้านข้าง ทัพบนหลังม้า <u>สี</u> <u>หน้ามุ่นมั่น</u> มองตรงไปข้างหน้า คบม้า ทะยานไป ที่เบื้องไกลมีควันสีดำพวยพุ่ง ขึ้นจากดิน	ภาพซ้ำ ภาพด้านข้าง	สุนทรียภาพ (Aesthetics)

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

บทบรรยายภาพที่ใช้	รหัสภาพที่ต้องการวัด	การรับรู้ที่ต้องการวัด
ภาพมุมสูง <u>ศพพวกชาวบ้านนอนตาย</u> เกลื่อนอยู่รอบเสาไม้ เพียงควันขาวจาง เข้ามาปกคลุม // ภาพเบลอเข้าหา ภาพ มุมต่ำ <u>ศพ</u> ขนนอนหงายนิ่งแนบพื้น มี คราบเลือดมุมปาก // ภาพเบลอเข้าหา ภาพมุมต่ำ <u>ศพ</u> หูขึ้นนอนหงายนิ่งหน้า กองฟางอาบเลือด	ภาพมุมสูง ภาพมุมต่ำ ภาพเบลอเข้าหา	
ภาพไกล ทักษะควม้ำสีน้ำตาลไปตามคัน นา และชะลอลง // ภาพมุมต่ำ เหนือยอด ข้าว ทักษะควม้ำ	ภาพไกล ภาพมุมต่ำ	

โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 – คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ลักษณะความพิการทางการมองเห็น

ส่วนที่ 2 – คำถามเกี่ยวกับรหัสภาพที่ทำให้เกิดความเข้าใจ (Comprehension) จาก
การรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ (ความหมายโดยตรง และความหมายเชิงสัญลักษณ์)

ข้อที่ 1 จากบทบรรยายภาพ “ภาพครึ่งตัว ทักษะควม้ำน้ำเคียว กำมือ หันหน้าเข้าหา
เสาไม้กลางลาน มองขึ้นไปด้านบน // ภาพเคลื่อนไหว ยอดเสาที่ถูกด้วยรวงข้าวแทนสายตาทัพ” มีผล
ต่อการคิดภาพของท่านอย่างไร

ข้อที่ 2 จากบทบรรยายภาพ “ภาพกว้าง ชาวบ้านนั่งพนมมือล้อมเสาไม้ เม็ดข้าว
เรียงเต็มรวง” มีผลต่อการคิดภาพของท่านอย่างไร

ข้อที่ 3 จากบทบรรยายภาพ “ทัพ ขยี้ร่างสันทศควม้ำทะยานไป // ภาพตัด
ที่ลาน พวกอั้งจะเข้ารุกรานพวกชาวบ้าน” มีผลต่อการคิดภาพของท่านอย่างไร

ข้อที่ 4 จากบทบรรยายภาพ “ภาพใกล้ ใบหน้าทัพสีหน้าสงสัย จ้องเขม็งไปข้างหน้า ลงจากหลังม้า เอามือคบบที่คอม้าเบาๆ พลาจ้องออกไป // ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ไปทางซ้าย แทนสายตาของทัพ ชาวบ้านนอนเคลื่อนไหว” มีผลต่อการเข้าใจเหตุการณ์ของท่านอย่างไร

ข้อที่ 5 จากบทบรรยายภาพ “ภาพมุมสูง ขบวนทหารม้าชุดดำ ภาพมืดลง ที่ลาน” มีผลต่อการเข้าใจเหตุการณ์ของท่านอย่างไร

ข้อที่ 6 จากบทบรรยายภาพ “ภาพช้า อังวะถีบลูกหว่าล้านล้มหาย // ภาพช้า มุมต่ำ อังวะเงื้อมดาบขึ้นเหนือหัว พื้นฉับภาพเฟดมืด // ภาพใกล้ ฉาดเลือดสีแดงเข้มสาตามาอาบรวงข้าวสีเหลืองทอง” มีผลต่อการเข้าใจเหตุการณ์ของท่านอย่างไร

ส่วนที่ 3 – คำถามเกี่ยวกับรหัสภาพที่ทำให้เกิดความบันเทิง (Enjoyment) จากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ (ความหมายเชิงอารมณ์ และสุนทรียภาพ)

ข้อที่ 7 จากบทบรรยายภาพ “ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ใบหน้าทัพ // ทัพจ้องตรง ขมวดคิ้ว ร้องไห้ ดวงตาแข็งเกร็ง” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 8 จากบทบรรยายภาพ “ภาพยกขึ้นมุมสูง มองลงมาเห็นสังข์กับขาบ ประจันหน้า จวงและจันทร” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 9 จากบทบรรยายภาพ “ร่างหญิง แฉ่ง มีเลือดที่มุมปาก // ทัพเขย่าร่างนั้น // ภาพเคลื่อนที่ช้าๆ ใบหน้าทัพ สีหน้าเสียใจ // ภาพเบลอลงช้าๆ ภาพมุมสูง ภาพช้า ทัพอุ้มศพ ชาวบ้าน ผู้หนึ่ง ก้าวไปที่เสาไม้กลางลาน” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 10 จากบทบรรยายภาพ “ภาพช้า ภาพด้านข้าง ทัพบนหลังม้า สีหน้ามุ่งมั่น มองตรงไปข้างหน้า ควมม้าทะยานไป ที่เบื้องไกลมีควันสีดำพวยพุ่งขึ้นจากดิน” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 11 จากบทบรรยายภาพ “ภาพมุมสูง ศพพวกชาวบ้านนอนตายเกลื่อนอยู่รอบเสาไม้ เพียงควันขาวจางเข้ามาปกคลุม // ภาพเบลอลงช้าๆ ภาพมุมต่ำศพชายนอนหงายนิ่งแนบพื้น มีคราบเลือดมุมปาก // ภาพเบลอลงช้าๆ ภาพมุมต่ำ ศพหญิงนอนหงายนิ่งหน้ากองฟางอาบเลือด” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

ข้อที่ 12 จากบทบรรยายภาพ “ภาพใกล้ ทัพควมม้าสีน้ำตาลไปตามคันนา และชะลอลง // ภาพมุมต่ำมองเหนือ อดข้าว ทัพหยุดม้า” มีผลต่อการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของท่านอย่างไร

3) แบบประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

- (1) ประเด็นคำถามด้านประสบการณ์ชีวิต หรือลักษณะการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ที่อาจมีผลต่อการรับรู้ภาพที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์
- (2) ลักษณะของเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ที่ทำให้เกิดภาพในจินตนาการ จนเกิดความเข้าใจและรับรู้ความหมาย
- (3) การเข้ารหัสภาพที่ปรากฏในบทบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ และการทำให้เกิดภาพในจินตนาการที่ทำให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ความหมายทั้งความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) และความหมายสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) ทั้งนี้ จะเป็นการถามจากการยกบทบรรยายภาพเดียวกันกับที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม (ข้อ 1 – 6)
- (4) ลักษณะของเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ที่ทำให้เกิดภาพในจินตนาการ จนเกิดความรู้สึกลับึงและสุนทรียภาพที่เกิดจากความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) และ ความงามของภาพ (Aesthetics) ทั้งนี้ จะเป็นการถามจากการยกบทบรรยายภาพเดียวกันกับที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม (ข้อ 7 – 12)
- (5) การเข้ารหัสภาพที่ปรากฏในบทบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ และการทำให้เกิดภาพในจินตนาการที่ทำให้เกิดความรู้สึกลับึงและสุนทรียภาพแก่กลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด
- (6) ประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 – คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะความพิการทางการมองเห็นเป็นลักษณะคำถามปลายปิด เลือกตอบได้เพียง 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 – คำถามเกี่ยวกับรหัสภาพที่ทำให้เกิดความเข้าใจ (Comprehension) จากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ แบ่งออกเป็น

ภาพที่ทำให้เกิดความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) (ข้อ 1 – 3)

โดยวัดเป็นระดับความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้แต่ละข้อคำถามเป็นการประเมินค่าแบบ Likert ดังนี้

คิดภาพตามได้ชัดเจนที่สุด	5	คะแนน
คิดภาพตามได้ชัดเจน	4	คะแนน
คิดภาพตามได้บ้าง	3	คะแนน

คิดภาพตามได้ค่อนข้างยาก	2	คะแนน
-------------------------	---	-------

คิดภาพตามไม่ได้เลย	1	คะแนน
--------------------	---	-------

ภาพที่ทำให้เกิดความหมายเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Meaning) (ข้อ 4 – 6)

โดยวัดเป็นระดับความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้แต่ละข้อคำถามเป็นการประเมินค่าแบบ Likert ดังนี้

เข้าใจเหตุการณ์ชัดเจนที่สุด	5	คะแนน
-----------------------------	---	-------

เข้าใจเหตุการณ์ได้ชัดเจน	4	คะแนน
--------------------------	---	-------

เข้าใจเหตุการณ์ได้บ้าง	3	คะแนน
------------------------	---	-------

เข้าใจเหตุการณ์ได้ค่อนข้างยาก	2	คะแนน
-------------------------------	---	-------

เข้าใจเหตุการณ์ไม่ได้เลย	1	คะแนน
--------------------------	---	-------

ส่วนที่ 3 – คำถามเกี่ยวกับรหัสภาพที่ทำให้เกิดความบันเทิง (Enjoyment) จากการรับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ แบ่งออกเป็น

ภาพที่ทำให้เกิดความหมายเชิงอารมณ์ (Expressive Meaning) (ข้อ 7 – 9)

โดยวัดเป็นระดับความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้แต่ละข้อคำถามเป็นการประเมินค่าแบบ Likert ดังนี้

รับรู้อารมณ์ได้มากที่สุด	5	คะแนน
--------------------------	---	-------

รับรู้อารมณ์ได้มาก	4	คะแนน
--------------------	---	-------

รับรู้อารมณ์ได้บ้าง	3	คะแนน
---------------------	---	-------

รับรู้อารมณ์ได้ค่อนข้างยาก	2	คะแนน
----------------------------	---	-------

ไม่มีผลต่อการรับรู้อารมณ์เลย	1	คะแนน
------------------------------	---	-------

ภาพที่ทำให้เกิดสุนทรียภาพ (Aesthetics) (ข้อ 10 – 12)

โดยวัดเป็นระดับความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้แต่ละข้อคำถามเป็นการประเมินค่าแบบ Likert ดังนี้

รับรู้รรถรสจากภาพได้มากที่สุด	5	คะแนน
-------------------------------	---	-------

รับรู้รรถรสจากภาพได้มาก	4	คะแนน
-------------------------	---	-------

รับรู้รรถรสจากภาพได้บ้าง	3	คะแนน
--------------------------	---	-------

รับรู้รรถรสจากภาพได้ค่อนข้างยาก	2	คะแนน
---------------------------------	---	-------

ไม่มีผลต่อการรับรู้รรถรสเลย	1	คะแนน
-----------------------------	---	-------

ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

1) ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ

ผู้วิจัยเลือกตอนหนึ่งของละครโทรทัศน์เรื่อง บางระจัน ออกอากาศทางไทยทีวีสีช่อง 3 พ.ศ. 2558 ซึ่งได้รับรางวัลกำกับภาพยอดเยี่ยม จากการประกาศผลรางวัลนาฏราช พ.ศ. 2559 โดยเลือกตอนที่มีการเข้ารหัสภาพ และได้รับการตรวจสอบถึงศักยภาพในการจัดทำเสียงบรรยายภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเสียงบรรยายภาพ และด้านสื่อละคร ภาพยนตร์ จำนวน 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรดล แก้วประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ คุณธิปไตย ภิรมย์ภักดี ผู้สร้างสรรค์เสียงในภาพยนตร์ บริษัท เสียงสนุก ครีเอชั่น จำกัด และผู้สร้างบทบรรยายภาพในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยใช้ตอนละครที่มีการเลือกตรงกันจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน เพื่อจัดทำเป็นละครที่มีเสียงบรรยายภาพต่อไป

ในการดำเนินการจัดทำเสียงบรรยายภาพ ผู้วิจัยจะเป็นผู้เขียนบทบรรยายเพียงผู้เดียว เพื่อป้องกันความแตกต่างของรูปแบบการเขียนบทบรรยายภาพ และหลังจากที่มีการเขียนบทบรรยายภาพทั้ง 2 แบบแล้ว บทบรรยายภาพจะถูกส่งให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ และหากมีการปรับแก้ไขใดๆทางผู้วิจัยจะทำการแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยต่อไป

2) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล Pretest และ Posttest

ในการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

(1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรดล แก้วประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

(2) อาจารย์ ไสลทิพย์ จารุภูมิ อาจารย์ประจำ ภาควิชาภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(3) คุณกิตติพงศ์ สุทธิ ผู้อำนวยการสถาบันคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อการวิจัยและพัฒนา

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่านประเมินเครื่องมือในการวิจัย (ในที่นี้คือแบบสอบถาม) เพื่อความสมบูรณ์แบบของเครื่องมือวิจัย ทั้งในแง่ความครบถ้วนของประเด็นคำถาม และภาษาที่ใช้ กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามชุดนี้ด้วยการให้คะแนน IOC โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จะต้องไม่น้อยกว่า 0.5 โดยแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.687

สำหรับความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยได้มีการนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อน โดยทดลองใช้เก็บข้อมูลก่อนเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่

ใช้ในการเก็บข้อมูล กล่าวคือ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน และมีประสบการณ์การเปิดรับสื่อเสียงบรรยายภาพมาก่อน แต่ไม่สามารถเข้าร่วมการเก็บข้อมูลในวันจริงได้ ผู้วิจัยจึงทำการนัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลก่อนการทดสอบจริงเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง (Relevance) ของเนื้อหา ความเป็นไปได้ในแง่ของคำตอบที่จะได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม ตลอดจนความยากง่าย และภาษาที่ใช้ ว่าแบบสอบถามมีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกับความหมายของผู้วิจัยหรือไม่ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขความบกพร่องก่อนที่จะนำไปใช้ในงานวิจัย โดยค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งหมด อยู่ที่ 0.784

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็น 3 ลักษณะ ได้แก่ (1) ผู้พิการทางการมองเห็นที่ตาบอดแต่กำเนิด (2) ผู้พิการทางการมองเห็นที่ตาบอดเมื่อภายหลัง และ (3) ผู้พิการทางการมองเห็นที่มีสายตาเลือนราง โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 64 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดแต่กำเนิด

เลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม pretest posttest จากนั้น คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มจากละครโทรทัศน์ 2 รูปแบบ

(2) กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบตาบอดภายหลัง

เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จากตัวอย่างละครโทรทัศน์ 2 รูปแบบ

(3) กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นแบบสายตาเลือนราง

เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จากตัวอย่างละครโทรทัศน์ 2 รูปแบบ

โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑลที่สะดวกในการเดินทางมายังสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยได้ จะต้องเคยมีประสบการณ์รับชมรายการโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพมาก่อนแล้ว และจะต้องมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ทุกวัน หรือติดตามรายการอย่างน้อย 3 รายการเป็นประจำโดย 1 ในรายการดังกล่าวจะต้องเป็นละครโทรทัศน์

ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม มายังห้องประชุม สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ช.บุญอยู่ ถ.ดินแดง กรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบสอบถาม จากนั้นจะให้กลุ่มตัวอย่างได้รับชมละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพ 1 รูปแบบ และเก็บข้อมูลหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยแบบสอบถามอีกครั้ง โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดผู้วิจัยจะทำการอ่านและบันทึกเสียงคำถามรายชื่อไว้ล่วงหน้า จากนั้นจะเปิดไฟล์เสียงข้อความทีละข้อ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้พิการทางการมองเห็น ได้ฟังและตอบค่าตัวเลขที่ตรงกับตนเองมากที่สุดด้วยการยกมือชูจำนวนนิ้วเพื่อเป็นตัวแทนจำนวนคะแนนในแต่ละข้อคำถาม โดยมีผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้จดบันทึกข้อมูล

การวิจัยและการเก็บข้อมูลดังกล่าว เกิดขึ้นในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2560

การเตรียมการในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 6 คน ได้ทำการเตรียมสถานที่สำหรับงานวิจัย คือ ห้องประชุม 404 ชั้น 4 สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เปิดเครื่องปรับอากาศและเปิดดนตรีบรรเลงคลอเบาๆก่อนเริ่มการทดลอง ทำการเชื่อมต่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์เข้ากับระบบการฉายภาพและเสียงของห้องประชุมให้พร้อม จากนั้นเมื่อถึงเวลานัดหมาย กลุ่มตัวอย่างเดินทางมาถึงยังสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ผู้ช่วยวิจัยนำขึ้นลิฟต์มายังห้องประชุม กลุ่มตัวอย่างทำการลงทะเบียนโดยแจ้งชื่อและนามสกุล จากนั้นรับกล่องอาหารว่างและติดสติ๊กเกอร์หมายเลขลำดับไว้ที่หน้าอกด้านขวา ผู้ช่วยวิจัยนำกลุ่มตัวอย่างไปนั่งในห้องประชุมตามตำแหน่งที่กำหนดจากตัวเลขลำดับ จากนั้นเมื่อกกลุ่มตัวอย่างเดินทางมาถึงพร้อมกันแล้ว จึงได้เริ่มทำการทดลองต่อไป

จริยธรรมในการเก็บข้อมูลวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความถูกต้องตามหลักจริยธรรมสำหรับงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นที่เข้าร่วมในการวิจัยทุกท่าน ได้รับการบอกกล่าวจากผู้วิจัยและมีการรับทราบว่าในงานวิจัยมีการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และบันทึกเสียง ตลอดจนการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะไม่ทำการเปิดเผยข้อมูลทั้ง ชื่อ นามสกุล ของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือข้อมูลเสียงทั้งหมดของการเก็บข้อมูล และจะมีการทำลายข้อมูลทั้งหมด ในระยะเวลา 6 เดือน หลังจากการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นลง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม Pretest และ Posttest

เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ลงรหัส (Coding) และนำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการนำเสนอข้อมูล ได้ใช้การคำนวณสถิติดังต่อไปนี้

5.1.1 สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

เพื่อแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

เพื่อวิเคราะห์ผลการรับรู้เสียงบรรยายภาพของผู้พิการทางการมองเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดค่าการตัดสินใจในการทดสอบสมมติฐานไว้ที่ระดับ 0.05 โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ T-Test จากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นตามข้อแต่กำเนิด

5.2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างผู้พิการทางการมองเห็นทั้ง 3 ลักษณะ กลุ่มละ 6 คน เพื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างได้มีการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับเสียงบรรยายภาพและการรับรู้ของผู้พิการทางการมองเห็น ที่ผู้วิจัยได้ยกขึ้นตลอดการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยบันทึกเสียงบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ตลอดการสนทนากลุ่มที่เกิดขึ้น พร้อมกันนี้ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมที่เป็น อวัจนภาษา (Nonverbal Language) ของกลุ่มตัวอย่างระหว่างการสนทนากลุ่ม เพื่อประมวลผลการวิจัยต่อไปด้วยโดยมีประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มดังต่อไปนี้

- (1) ประสบการณ์ชีวิต หรือลักษณะการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง มีผลต่อการรับรู้ภาพที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์อย่างไร
- (2) ลักษณะของเสียงบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ที่ทำให้เกิดภาพในจินตนาการจนเกิดความเข้าใจและรับรู้ความหมาย ควรเป็นอย่างไร
- (3) การเข้ารหัสภาพที่ปรากฏในบทบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ และการทำให้เกิดภาพในจินตนาการที่ทำให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ความหมายควรเป็นอย่างไร
- (4) การรับรู้ความหมายของกลุ่มตัวอย่าง จากคำบรรยายลักษณะภาพแบบต่างๆ เป็นอย่างไร

(5) การรับรู้สุนทรียภาพของกลุ่มตัวอย่าง จากคำบรรยายลักษณะภาพแบบต่างๆ เป็นอย่างไร

(6) การเข้ารหัสภาพที่ปรากฏในบทบรรยายภาพในละครโทรทัศน์ ที่เหมาะสมต่อ กลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทความพิการ และการทำให้เกิดภาพในจินตนาการที่ทำให้เกิดความรู้สึก บันเทิงและสุนทรียภาพมีลักษณะเป็นอย่างไร แตกต่างกันอย่างไร

(7) ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบข้อความตัวอักษร ตัวเลข ตาราง กราฟแสดง ความสัมพันธ์ หรือแผนภูมิในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือไฟล์เสียง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัย

ส่วนที่ 2: การวิจัยสถานการณ์ปัจจุบันของบริการเสียงบรรยายภาพในประเทศไทย

งานวิจัยส่วนนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) เชิงนโยบายเกี่ยวกับบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ ได้แก่ ตัวแทนจากกลุ่มผู้พิการทางการมองเห็น ตัวแทนจาก กสทช. ตัวแทนจากสถานีโทรทัศน์ ตัวแทนจากผู้จัดทำบทบรรยายภาพ ในรายการโทรทัศน์ และตัวแทนจากนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informants)

- 1) ตัวแทนจากกลุ่มผู้พิการทางการมองเห็น
คุณ กิตติพงศ์ สุทธิ (ผู้อำนวยการสถาบันคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อการวิจัยและพัฒนา)
- 2) ตัวแทนจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและเชิงนโยบาย
ดร. ศรี บุญเจือ (ผู้อำนวยการส่วนใกล้เคียงข้อพิพาทและเลขานุการคณะกรรมการ สำนักระดมกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ)
- 3) ตัวแทนจากสถานีโทรทัศน์
คุณ ชารินี จันทรักษา (เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมทางวิชาการ สถาบันวิชาการสื่อสาธารณะ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส)
- 4) ตัวแทนผู้จัดทำบทบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์
คุณธิปไตย ภิรมย์ภักดี (กรรมการสถาบันคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อการวิจัยและพัฒนา, ผู้สร้างสรรค์เสียงประกอบภาพยนตร์ บริษัท เสียงสนุก ครีเอชั่น)

5) ตัวแทนนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กรุจิต (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ผู้จัดทำเสียงบรรยายภาพสำหรับรายการโทรทัศน์)

เครื่องมือในการวิจัย

- 1) แบบประเด็นคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก
- 2) เครื่องมือสำหรับบันทึกเสียง และจดบันทึก

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ด้วยการตรวจสอบประเภท Data Triangulation ด้านบุคคล ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายด้านเสียงบรรยายภาพในสื่อโทรทัศน์ ได้แก่ ตัวแทนจากกลุ่มผู้พิการทางทรงมองเห็น ตัวแทนจาก กสทช. ตัวแทนจากสถานีโทรทัศน์ ตัวแทนจากผู้เขียนบทบรรยายภาพในสื่อโทรทัศน์ และตัวแทนจากนักวิชาการทางด้านนิเทศศาสตร์

แบบประเด็นคำถามในการเก็บข้อมูล

(1) ผลที่เกิดขึ้นจากการประกาศใช้ประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยมีการระบุไว้ในรูปแบบของประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 เกี่ยวกับบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์เป็นอย่างไร

(2) ผลที่เกิดขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่คาดหวังไว้ จากการประกาศราชกิจจานุเบกษาดังกล่าว เป็นอย่างไร

(3) ข้อจำกัดและปัญหาที่พบจากประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) โดยมีการระบุไว้ในรูปแบบของประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 133 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 เกี่ยวกับบริการเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์ ที่ทำให้เกิดการเลื่อนการบังคับใช้ประกาศดังกล่าวมีปัจจัยใดบ้าง

(4) แนวทางที่เหมาะสมเพื่อการแก้ไขข้อจำกัดนโยบายดังกล่าว เพื่อประสิทธิผลของการกำหนดใช้นโยบายดังกล่าว หลังจากมีการเลื่อนระยะเวลาออกไป 1 ปีมีแนวโน้มอย่างไร

(5) ความคาดหวังในการกำหนดใช้ประกาศหลังจากการเลื่อนระยะเวลาออกไป 1 ปี เป็นอย่างไร

(6) ความต้องการขององค์กร เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามประกาศนโยบายดังกล่าว เป็นอย่างไร

(7) ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาบทเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามแผนนโยบายของประเทศ

6.2 ผู้วิจัยเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย ตลอดจนจัดทำเป็นข้อสรุปและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่เกิดขึ้น

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหา คำให้สัมภาษณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยประกอบเข้ากับผลที่ได้จากการวิจัยเชิงทดลอง และทำการสังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับบริการเสียงบรรยายภาพต่อไป

8. การนำเสนอผลการวิจัย

นำเสนอข้อมูลผ่านเอกสาร ตาราง รูปภาพ แผนภาพ โดยหมายรวมถึงทั้งที่เป็นข้อความ ตัวอักษร และข้อมูลที่เป็นเชิงสถิติแบบบรรยายในรูปแบบของ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ หรือค่ากลางของข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนสื่อมัลติมีเดีย เช่น วิดิทัศน์ หรือไฟล์เสียง หรือการสร้างสไลด์นำเสนอผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

9. แผนการดำเนินงานวิจัย

9.1 ผู้วิจัยเลือกละครโทรทัศน์เรื่องบางระจัน ความยาว 1 ตอน โดยกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเสียงบรรยายภาพ และละครภาพยนตร์จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้เลือก และสร้างบทบรรยายภาพ 2 แนวทาง คือ (1) บทบรรยายภาพแบบไม่ตีความแต่เข้ารหัสภาพ และ (2) บทบรรยาย

ภาพเชิงตีความและเข้ารหัสภาพ จากนั้น นำบทบรรยายภาพทั้ง 2 แบบเข้ารับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จนกระทั่งได้ ละครโทรทัศน์ที่มีเสียงบรรยายภาพที่สมบูรณ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

9.2 ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มประชากรผู้พิการทางการมองเห็น โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อยตามสาเหตุความพิการทางการมองเห็น ได้แก่ (1) ผู้พิการตาบอดแต่กำเนิด (2) ผู้พิการตาบอดเมื่อภายหลัง และ (3) ผู้พิการสายตาดูเลือนราง โดยกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือปริมณฑลที่สะดวกในการเดินทางมายังสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย จะต้องมีความพิการการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ คือ จะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเปิดรับชมสื่อที่มีเสียงบรรยายภาพมาก่อน และจะต้องมีความพิการในการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน หรือติดตามอย่างน้อย 3 รายการเป็นประจำ โดย 1 รายการจะต้องเป็นรายการประเภทละครโทรทัศน์

9.3 ผู้วิจัยนัดวันและเวลากับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม เพื่อทดลองรับชมสื่อเสียงบรรยายภาพ และเก็บข้อมูลทั้งก่อนการรับชม (Pretest) และ หลังการรับชม (Posttest) ด้วยการใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มตามลำดับ

9.4 ผู้วิจัยนัดวันเวลาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางในการพัฒนาบทเสียงบรรยายภาพในรายการโทรทัศน์

9.5 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมด พร้อมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลทั้งคุณภาพ ตลอดจนสรุป อภิปรายผลการวิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะจากงานวิจัยต่อไป